

СЕКТОРЕН АНАЛИЗ

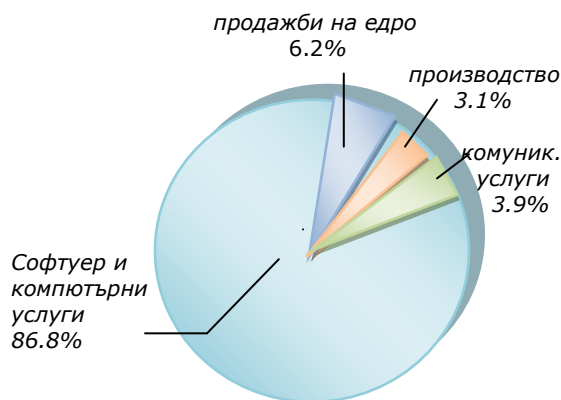
ИНФОРМАЦИОННИ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

(ICT- Canada)

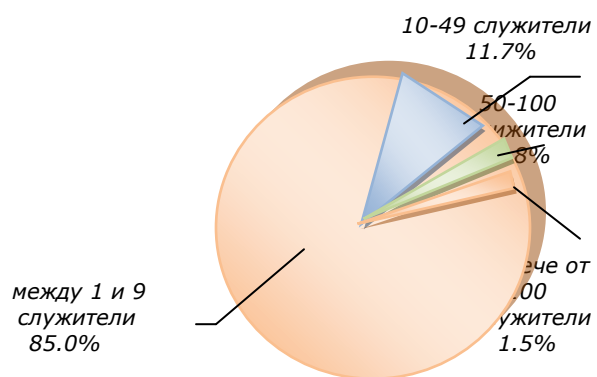
Секторът "Информационни и телекомуникационни технологии" (ICT) има значим принос към БВП на Канада. Същият се състои основно от малки фирми, които общо генерират годишен приход от 155 млрд. канадски долара. През последните години, секторът бележи годишен разтеж, надхвърлящ този на останалите сектори на канадската икономика и продължава да бъде основна ниша за свободни работни места като цяло. В този сектор работят около 33 300 фирми, 86.9% от които са ангажирани в разработването на софтуер и компютърните услуги и 6.2% - в продажбите на едро. Делът на големите компании в сектора е относително малък за Канада. През 2011 г. например, едва 75 компании са с повече от 500 служители и повече от 28 300, т.е. - 85% общо за сектора - са по-малките фирми с персонал под 10 човека. От четирите подсектора на ICT, в производствения са основният брой големи фирми. През 2011 г., 16.4% от фирмите от производствения подсектор са били с персонал повече от 50 служители, докато за целия ICT сектор този дял възлиза едва на 3.3%. Основният годишен приход за сектора се генерира приоритетно от фирмите от подсектора, ангажиран със софтуер и услуги (компютърен дизайн; информационна обработка; ремонт и поддръжка), следван от подсектора за продажби на едро. С най-малък дял в приходите е производственият сектор (компютърни и периферни устройства; комуникационно оборудване; електронни компоненти; аудио и видео оборудване; магнитни и оптични носители). БВП от всички подсектори за 2013 г. е 138 562 хил. канадски долара.

Заетостта в ICT-сектора в значителна степен се свързва с университетска степен на образование. Според Industry Canada, повече от 45% от служителите във фирмите, работещи в информационните и комуникационни технологии, имат степен със съответен профил от университет, като този процент е почти двоен спрямо персонала с университетско образование, ангажиран в други сектори от канадската икономика. Сферите с най-високо процентно съотношение на квалифициран персонал са: производство на компютърно и комуникационно оборудване и софтуер и компютърни услуги.

Ангажираност на компаниите от сектора

Заетост в компаниите общо за ICT-сектора

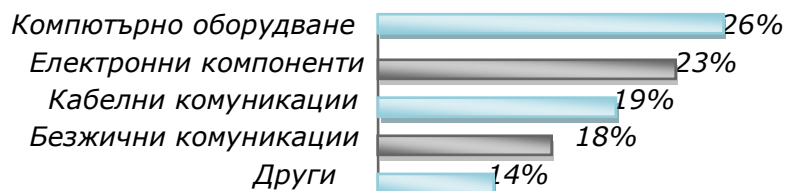

Източник: Industry Canada

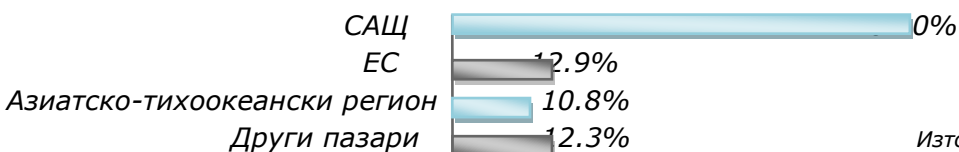
Характерни за сектора са работни заплати над средните, сравнено с другите отрасли на канадската икономика. (среден годишен приход от 68 231 канадски долара за 2011 г.) С най-висока оценка се ползват софтуерните специалисти. Най-ниско за сектора (48 889 канадски долара среден годишен приход за 2011 г.) са платени служителите от производствения сектор за електронни компоненти, но и техните заплати са над средните за Канада за същата година.

Производственият подсектор на Информационните и комуникационни технологии е експортно ориентиран, макар че относителният дял на изнесената продукция през последните години бележи спад. Повече от половината от произведените компютърни и периферни устройства и комуникационно оборудване са предмет на износ. Спадът като цяло се дължи на намаленото производство на кабелно оборудване. Ръст бележи износът на аудио и видео техника. През 2011 г., износът към леснодостъпните американски пазари спада и възлиза общо на 64.0% общо от износа зад граница. Износът през същата година към Азиатско-тихоокеанския регион нараства с 1.7%. Към ЕС износът на стоки от сектора нараства с 7.9%, което представлява 12.9% от общия износ на Канада от ICT-сектора.

Износ за 2011 г. по продуктови групи

Износ за 2011 г. по направления

Източник: Industry Canada,
Търговска база данни

Подсекторът "Услуги" е ориентиран приоритетно към вътрешния пазар. Последните години бележат лека тенденция към слабо нарастване на износа

ВНОС ОТ БЪЛГАРИЯ И ДРУГИ ЕВРОПЕЙСКИ СТРАНИ

От европейските страни, Канада реализира внос на части за компютри и машини за автоматизирана обработка на данни основно от: Германия; Австрия; Дания; Франция; Белгия; Италия; Норвегия; Унгария и Швейцария. Основният внос на такива продукти за 2011 г. е бил от САЩ, на обща стойност: 425.0 млн. канадски долара (CAD) и от Япония - 12.5 млн. долара. Реализираният от Канада внос на такива продукти от България е на стойност: 14 346 кан. долара за 2011 и 2 247 - за 2013 г.

Части за автоматизирани машини за обработка на информация, канадски фирми внасят и от България. От европейски страни основно вносът е от: Германия - на обща стойност: 10.2 млн. долара; Обединено Кралство: 8.1 млн. долара; Франция - 2.6 млн. долара; Австрия; Белгия; Италия; Швеция; Испания; Дания; Полша; Унгария и Чехия.

СОФТУЕРНИ ГИГАНТИ В КАНАДА

За нивото на развитост на канадската софтуерна индустрия може да се съди основно по показатели в цифри. Канада е на второ място след САЩ в света по брой на индустриални софтуерни гиганти, със световна разпознаваемост, ситуирани офисите си из повечето канадски провинции.

В ранглиста на специализирано софтуерно списание, класиращо по значимост първите 500 фирми от световен мащаб, ангажирани със създаване на софтуерни продукти, 29 фигурират като компании с централни офиси на територията на Канада.

Преките чуждестранни инвестиции в канадските информационни и комуникационни технологии през 2011 г. достигат 19.94 млрд. долара. Чуждестранни компании - едни от световните лидери в бранша като: IBM; Fujitsu; Wipro technologies; Hewlett-Packard; ABAS Software; Microsoft; Oracle; SAP; Seiko Epson са с установени търговски партньорства в Канада. IBM, SAP и Microsoft развиват в Канада научноизследователска и развойна дейност.

Компанията Google например, която е със свои офиси в Торонто, Монреал, Отава и Kitchener-Waterloo, през 2010 г. обяви сериозни инвестиционни намерения и партньорство с Университета във Waterloo. IBM започна научноизследователската и развойна дейност съвместно със седем университета в провинция Онтарио и инвестиция от 175 млн. канадски долара. Проектът се подкрепя от федералното и онтарийското правителство, а също и посредством публично-частно партньорство. Софтуерната лаборатория на IBM в Торонто със своите 2500 служители е най-големия клон на компанията в Канада и на трето място по големина в света. Лабораторията си партнира с местни институции и учебни заведения. През 2012 г., софтуерната компания BridgeWays откри нов център за научноизследователска и развойна дейност в Каната, Онтарио, създавайки нови работни места. Fujitsu - Канада наскоро откри нов офис за иновации в Квебек, инвестирайки за това 20 млн. долара. Wipro Technologies също откри нов офис в провинция Онтарио през 2011 г. в изпълнение на стратегията си за разширяване на дейността на канадска територия. През 2012 г., Mphasis - филиал на Hewlett-Packard (HP) откри център на остров принц Едуард. Проектите за развитие на центъра включват нови работни места за периода: 2012 г. - 2014 г. През 2012 г. OpenText официално откри във Waterloo, Онтарио най-новия център за иновации на компанията. Microsoft установи във Ванкувър един от най-впечатляващите си клонове за разработване на софтуерни продукти, в който работят наети специалисти от цял свят. В този именно център се работи върху повече от 50% от всички продукти и услуги, предлагани от компанията изобщо. Не на последно място по значимост - японската компания Trend Micro със седалище в Токио - трета в света по обем на приходи в областта на кибернетиката, откри офис за равойна дейност в Отава.

Чуждестранни инвеститори в канадската софтуерна индустрия са фирми като: ABAS Software; Adobe Systems; Agfa HealthCare; Autodesk; CA Technologies; Ceridian; Cisco; Dassault Systèmes; eEye Digital Security; EMC; Entrust; Facebook; Fujitsu; Google; Hewlett-Packard; IBM; IneoQuest; Intel; Infor; LinkedIn; LookSmart; McAfee; Microsoft; Oracle Progress Software; SAP; SAS Institute; Salesforce; Seiko Epson; Société GRICS; SunGard; Symantec; TEKsystems; Xandros; Xerox и Wipro Technologies.

През 2011 г. в сектор "Информационни технологии" в Канада, са заети повече от 556 000 души, половината от които са ангажирани активно в разработването на нови софтуерни продукти. 84% от всички ангажирани в сектора са с университетско образование.

През същата година, първите 250 от най-успешните в областта на информационните технологии компании, реализират продажби на обща стойност над 82 милиарда долара. Тази обща сума се предполага да нараства в резултат от очакван годишен ръст от 2.6% през 2015 г.

В периода: 2003 - 2011 г., близо 250 чуждестранни фирми са представили свои проекти на представители на канадския бизнес от софтуерния сектор. В същия период патентното ведомство на САЩ е издало повече от 12 хил. патента в областта на информационните технологии на канадски изобретатели.

Брутните вътрешни разходи на Канада за софтуерния отрасъл - за научноизследователска и развойна дейност през 2011 г. е бил около 30 млрд. долара, което статистиките определят като един от най-високите нива в света.

През 2010 г. в Канада се създава специализирана Програма, която подпомага канадския бизнес от сектора - да "извади" от лабораторията и представи на пазара иновационните продукти и услуги. Правителствената агенция, която поощрява иновациите в областта на информационните технологии за провинция Онтарио е: The Ontario Centres of Excellence (ОСЕ). През 2009 - 2010 г. университетите в Онтарио са финансирани от същата с 29.4 милиона евро.

РЕГИОНАЛНИ ПРЕДИМСТВА И ОСОБЕНОСТИ. КОМПАНИИ С КЛЮЧОВО ЗА ЗНАЧЕНИЕ ПО ПРОВИНЦИИ

В отделните канадски провинции се забелязва известно профилиране на дейността на фирмите от сектора, както следва:

БРИТАНСКА КОЛУМБИЯ

Силна страна на местните компании са софтуерните услуги (SaaS/software as a service); услугите, свързани с електронна търговия, електронна сигурност и защита, цифрово видео и Web 2.0. Квалификацията на специалистите от сектора дават: University of British Columbia, University of Victoria и Simon Fraser University.

Компаниите с ключово значение за провинцията са: Microsoft Canada Development Centre, IBM Pacific Development Centre, Intel, Broadcom, 3M, Oracle, ABAS Software, and Seiko Epson.

АЛБЪРТА

Отличителен за фирмите от провинцията е експертният опит в поръчковото програмиране; електронното обучение и финансовите, енергийни и управленски софтуерни продукти, както и продуктите, свързани с управление на ресурси. В провинцията функционира нестопанска структура, целяща стимулиране на иновациите в кибернетиката. Водещи компании за провинцията са: Oracle, HP Enterprise Services, Autodesk, and CGI (Alberta), Computer Modeling Group (CMG) (Calgary), Upside Software (Edmonton).

САСКАЧЕУАН

Провинцията е най-големият за Канада доставчик на бизнес-информационни и управленски системи. Фирмите са активно ангажирани в създаването на приложения за мобилни устройства съвместно с Университета на Саскачеван, който е домакин на провеждащи се обучения във връзка с развитието на приложенията за мобилни устройства. Провинцията домакинства и канадските медийни конференции. На територията на провинцията повече от 300 фирми предлагат софтуерни продукти. Такива с ключова значимост са: Vecima Networks, CGI, GE Healthcare, ISM Canada (IBM), Sasktel International и NetSecure Technologies.

МАНИТОБА

Ключови за столицата Уинипег са дейностите по проучване и развитие (R & D facilities). Кадри за такъв вид дейности подготвят: University of Winnipeg, the University of Manitoba и Red River College.

Фирми с ключово значение за провинцията от този сектор са: InfoMagnetics Technologies, Sierra Systems, EPIC Information Solutions, PCGI, Imaginet Resources, Momentum Healthcare, Online Business Systems, Protegra, Zywave, и Seccuris.

АТЛАНТИЧЕСКИ ПРОВИНЦИИ

За НЮФАУНДЛЕНД и ЛАБРАДОР е характерно развитието на промишления софтуер и на електронни продукти, свързани със здравеопазването. Характерни са и компаниите, ангажирани в разработването на управленски продукти и такива за връзки с клиенти; компании, разработващи GPS-приложенията за навигация, както и електронни продукти за петролната; корабната и военноморската индустрия, а също и разработващите продукти в промишления и образователния сектор. В НОВА СКОТИЯ Dalhousie University и организация с идеална цел се грижат за развитието на информационните технологии като цяло. За НЮ БРЪНЗУИК характерно е създаването и развитието на продукти за електронна търговия и електронно обучение, както са характерни и фирмите, предлагащи техническа поддръжка, мултимедия и приложения за мобилни устройства. Специализирано обучение за нуждите на тази провинция предлагат: University of New Brunswick, St. Thomas University, и Mount Allison University. на територията на ПРИНЦ ЕДУАРД АЙЛЪНД специализираните фирми развиват приложения за устройства в областта на здравеопазването; такива за обработка на информацията и новаторски приложения за електронно обучение. Престижен за тази провинция е University of Prince Edward Island, който предлага обучение в нужния профил.

Фирми с водещо значение за атлантическите провинции са: Bell Aliant, Camouflage Software, CARIS, CGI, ClearRisk, Cogsdale, DeltaWare Systems, eEye Digital Security, Greyfirst, IBM Canada, IneoQuest, Innovatia, Keane, Mariner Partners, Pathix, Plato Consulting, Q1 Labs, Q5 Systems, RIM, T4G, Timeless Technologies, Verafin, xwave, и zedIT Solutions.

КВЕБЕК

Разработката на продукти за електронната търговия, развитието на продукти за връзка с клиенти и такива за промишлено планиране характеризират дейността на фирмите от провинция Квебек. С четирите си световно известни университета, Монреал предлага на компании за софтуер съответни специалисти.

Водещи за провинцията са: IBM Montréal Software Lab, CGI, DMR (Fujitsu), Dassault Systèmes, Ericsson Canada, MediSolution, SAP и Société GRICS.

ОНТАРИО

Фирмите от региона с предмет на дейност: информационни и комуникационни технологии, основно са със седалище в Отава, Торонто и Ниагара. Повече от 17-те хиляди фирми, функциониращи на територията на провинция Онтарио представляват 48% от заетите в сектор "Информационни и комуникационни технологии" в Канада като цяло. Сумарният им приход възлиза на повече от 80 млрд долара. През 2012 г. инвестираната сума за проучване и развитие на сектора в Онтарио, възлиза на 175 млн. канадски долара. Повече от 800-те високотехнологични компании само в Kitchener-Waterloo ползват квалифицираните кадри на Wilfrid Laurier University и University of Waterloo. Торонто е с най-сериозната концентрация на средни и големи фирми от сектора. По брой на фирмите от ИТ-сектора, Торонто е на трето място в Северна Америка след Сан Франциско и Ню Йорк. Специалности областта на информационните и комуникационни технологии предлагат: University of Toronto, Ryerson University, Centennial College и McMaster University. В Отава са ситуирани многобройни изследователски институти в областта. На територията на Отава функционират 2700 фирми за информационни технологии, активно подпомагани от държавната институция Invest Ottawa; от канадския Алианс за авангардни технологии

(CATA) и канадската Асоциация за информационни технологии (ITAC). С престиж се ползват съответните факултети от: University of Ottawa, Algonquin College и Carleton University.

От ключово значение за провинцията са: Agfa HealthCare, Oracle, Sybase, McAfee и Teledyne DALSA (Kitchener-Waterloo), а също и: Algorithmics, Platform Computing и Varicent (наскоро придобити от IBM), както и софтуерната фирма за телекоми - Redknee Solutions в Торонто.

В ЦИФРИ

Общата бройка на фирмите, ангажирани в областта на информационните и комуникационни технологии в Канада е около 33 300. Дейността на 80% от тях и към днешна дата е свързана със софтуерни и компютърни услуги.

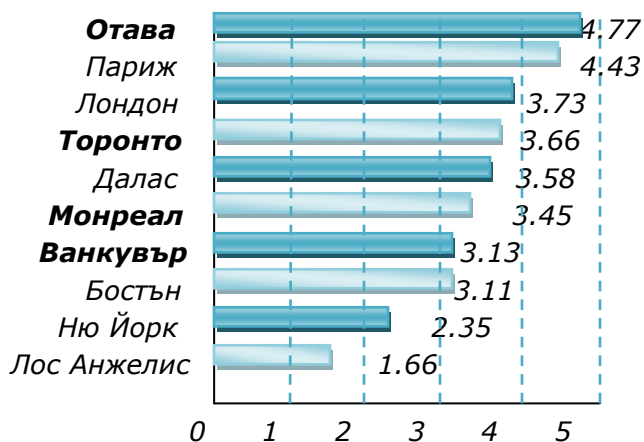
Годишните постъпления от сектора за 2010 г. възлизат на 162 милиарда долара.

През 2011 г., услугите в областта на информационните и комуникационни технологии генерира БВП от 61.7 млрд. долара, или 4.8% от канадския национален доход. Ефективността на канадския софтуерен пазар дори прогнозно се очаква да се увеличи съгласно икономическите разчети за 2015 г. Водещите 250 канадски компании, ангажирани с информационни и комуникационни технологии са увеличили продажбите си за 2011 г. на 82.62 млрд. долара. (Водещата OpenText реализира продажби за 1.05 милиарда долара през 2011 г.) Компаниите от подсектора също бележат значителен ръст.

Прогнозно до 2016 г., в сектора се очаква допълнителна трудова заетост от няколко десетки хиляди работни места.

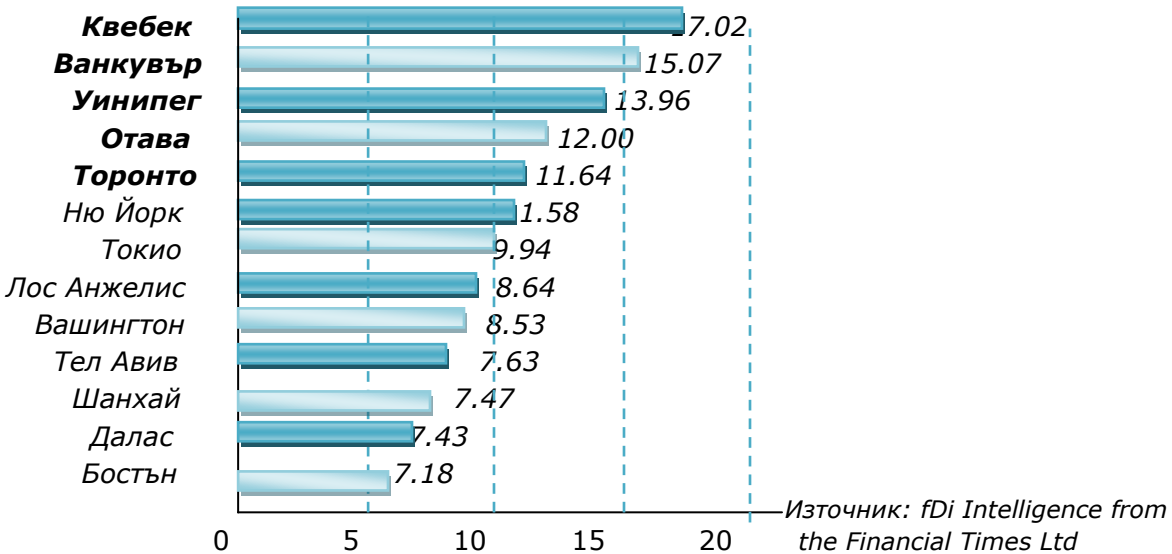
Сравнителни таблици на някои характерни особености за сектора:

Дял в проценти на зетите в ИТ сектора - сравнително в американски и европейски градове

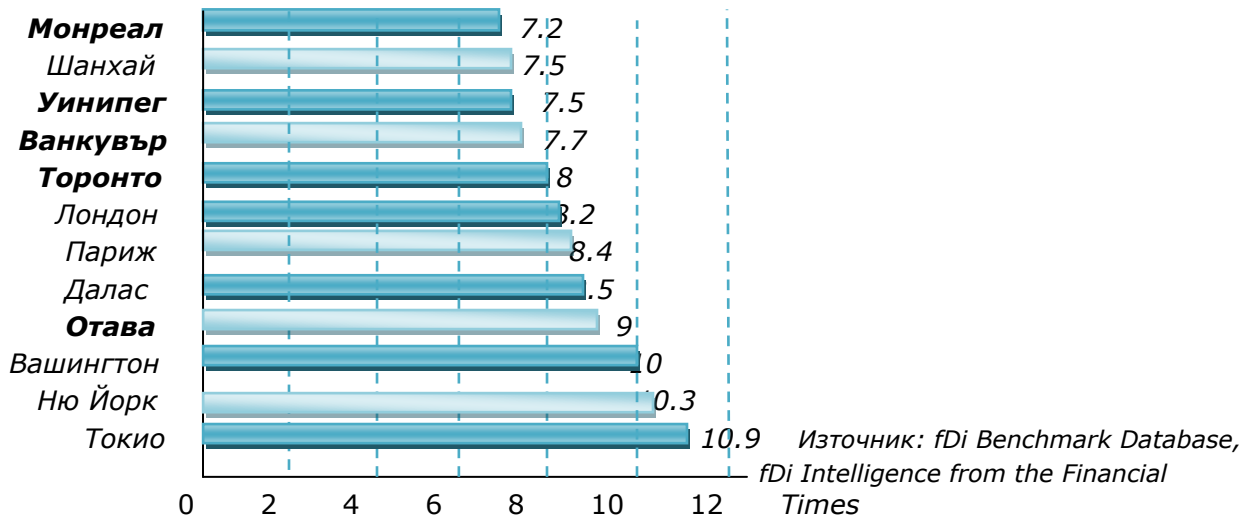
Източник: Statistics Canada

Средна скорост на интернета (Mb/s) по градове през 2012 г.

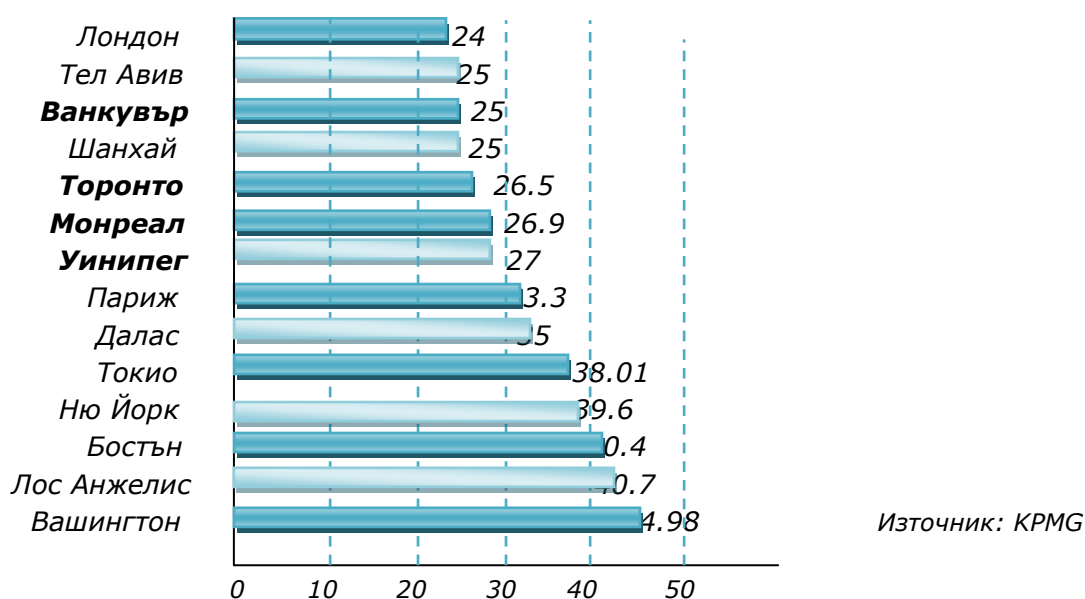
Общи разходи за труд в млн. долари в център за развитие на софтуер (100 души).

Разходите за труд включват работни заплати и задължителните за работодателя осигурителни вноски. За канадските и американските градове сумата включва и частни разходи за здравеопазване.

Корпоративен данък (%)

Корпоративни данъчни ставки. Числата изразяват дължимия процент от brutната печалба.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗА БЪЛГАРСКИТЕ ФИРМИ

Предвид огромното значение, което в Канада се отдава на създаването на софтуерни продукти, както и предвид обстоятелството, че секторът генерира основните си приходи приоритетно от подсектора, активно ангажиран със софтуер и услуги, българските софтуерни фирми в зависимост от практиките си биха могли да предложат на северноамериканския пазар софтуер, предназначен най-вече да подпомага управлението на бизнеса в различни сфери. Усилията могат да се съсредоточат към предлагане на информационни системи, отчитащи броя и типа на транзакции от банков, счетоводен и търговски тип; към такива с отношение към отчитането на продажбите, доставките, планирането, производството, човешките ресурси и други софтуерни решения за ефективно управление на бизнеса. Софтуер, ефективно подпомагащ бизнес процесите в производствените или финансови структури или в маркетинга и продажбите би бил оценен на канадския пазар, както и софтуера по сигурността и телекомуникациите. Видно от поведението на софтуерни гиганти със световна разпознаваемост, както и от политиките на регионалните канадски власти, насочени към инвестиране в информационния сектор, е че се поощрява технологичният напредък. Предвид принципно големите мащаби на канадските пазари и средния разтеж на повечето клонове от канадската икономика като цяло, е обясним нарастващият интерес към софтуерни продукти, подпомагащи тези икономики. Затова и тенденция през последните няколко години е повишаването на вноса на продукти от сектора от европейския пазар. По продуктов групи най-съществен е вносът от Европа на: безжично комуникационно оборудване; електронни компоненти; компютърни и периферни устройства; аудио и видео апаратура и кабелно комуникационно оборудване.

Факт е, че софтуерната индустрия е принципно един от най-динамичните сектори, който по правило е изпреварващ в развитието си по отношение на средния разтеж на значителна част от останалите сектори на икономиката. И тъй като в една напреднала

икономика бизнесът по отрасли, и особено този в структуроопределящите отрасли е принципно склонен да прави по-големи капиталови разходи за маркетинг и реклама и за информационни и телекомуникационни технологии, добрите софтуерни продукти е логично да бъдат приети и внедрени в канадската милиардна индустрия, особено при конкурентен ценови диапазон и качествена реклама.

Участия в международни форуми, на които Канада е домакин е уместен начин за представяне на софтуерни продукти. Представяне на предстоящи събития в сектора може да се види на сайта на Канадската Асоциация по информационни технологии: Web: <https://itac.ca/events/>.

Изготвил:

Десислава Драгнева
СТИВ – Отава, КАНАДА